

VELFERDSTINGET I
OSLO OG AKERSHUS

STUDENTER OG RUS

Vedtatt 18.04.2016

Innledning

Forskning og undersøkelser utført de senere årene viser at studenter har et høyere alkoholinntak enn befolkningen forøvrig og er som følge av dette utsatt for store helseutfordringer. Resultatene fra Studentenes helse og trivselsundersøkelse (SHoT) fra 2014 viser at hele 40% av studentene står i faresonen for å utvikle alkoholrelaterte skader. Velferdstinget mener denne utviklingen er bekymringsfull, og at det er viktig med en kulturendring og handling på lokalt og nasjonalt nivå. Rusmiddelforebygging blant studenter og tidlig intervensjonstiltak rettet mot studenters drikkevaner er viktige satsningsområder.

Arbeidet med studenter og rus spiller også en viktig rolle når det kommer til forebygging fysiske og psykiske plager, samt å skape tilhørighet til studiemiljøet. Vertskommuner, studentsamskipnadene og institusjonene skal i samarbeid gi studenter tilstrekkelig med informasjon på feltet, og ha et særlig fokus på det forebyggende arbeidet. Det viktigste rusforebyggende arbeidet skal skje i regi av lærestedene, og i tett samarbeid med studentskipnadene, studentorganisasjonene, studentorganer og studentbarene.

Samskipnaden

Studentsamskipnadene er viktige aktører innen rusforebygging. Mange studenter er ikke folkeregistrert på stedet de studerer, og terskelen for å kontakte fastlege kan være høy. Da man tydelig ser sammenhengen mellom de store byene og økt konsum er det essensielt at Samskipnaden har tilstrekkelig kompetanse på feltet. Velferdstinget ønsker at Samskipnadene skal tilby elektroniske kartleggingsverktøy hvor studenter anonymt kan teste sine alkoholvaner. På bakgrunn av individuelle tilbakemeldinger får studentene risikovurdering, rådgivning og informasjon om hvor man kan få hjelp til å endre sine alkoholvaner.

Rådgivningstjenester, helsesøstre, psykologer og leger knyttet til samskipnaden bør rutinemessig stille spørsmål om alkoholforbruk når de blir oppsøkt. Ved bekymringsfullt alkoholforbruk bør studenter tilbys en oppfølgingssamtale. Personell hos samskipnadene skal være kurset i et samtaleverktøy egnet for dette, for eksempel Motiverende samtale (MI). Det regionale kompetansesenteret for rus (KoRus) tilbyr gratis kursing av samskipnadene.

Institusjonene

VELFERDSTINGET I
OSLO OG AKERSHUS

For å skape et mer inkluderende studentmiljø må utdanningsinstitusjonene ha en bevisst holdning til bruk av rusmidler. Holdningen skal gjenspeiles i deres strategier og daglige virke. I arbeidet med å utvikle et godt læringsmiljø er det nødvendig med diskusjon og refleksjon blant studenter, ansatte og ledelsen om hvordan alkohol brukes og hvilken rolle den får spille ved lærestedene. Det er essensielt at hvert enkelt lærested tar utgangspunkt i seg selv og sin alkoholkultur i arbeidet.

Mange skjenkesteder drives på frivillig studentengasjement og gjerne i direkte tilknytning til utdanningsinstitusjonene. Det er opp til utdanningsinstitusjonene å stille krav til skjenkepersonell og sørge for at tilstrekkelig opplæring blir gitt. Det bør i tillegg utarbeides en handlingsplan for rusmiddelforebyggende arbeid, gjerne i samarbeid med Læringsmiljøutvalget (LMU). Alle utdanningsinstitusjoner tilknyttet SiO må utvikle egne ruspolicyer eller retningslinjer for rus som omfatter både ansatte og studenter og er godt forankret i alle ledd. Med ruspolicy mener Velferdstinget et dokument eller et sett med retningslinjer som konkretiserer lærestedets holdning til bruk av alkohol og rusmidler på og utenfor campus for studenter og ansatte i forbindelse med studier eller jobb.

Foreninger og semesterstart

Semesterstart og foreninger er en stor del av både det faglige og sosiale miljøet for studenter og et faglig og sosialt rikt liv bidrar blant annet til å bedre studenters psykiske helse. Arrangement i fadderuker og studentforeninger skal legge tilrette for at både studenter som drikker og ikke drikker alkohol skal kunne delta, og unngå at religion eller kultur blir en hindring for sosial deltagelse i studiemiljøet. Om en student som ikke ønsker å drikke utsettes for direkte drikkepress, det vil si for eksempel eksplisitte oppfordringer til å drikke alkohol, av medstudenter eller andre, må dette håndteres som trakassering.

Andre tiltak i fadderuken er tiltak rettet mot fadderne. Å være tydelig på forventninger, krav og eventuelle konsekvenser allerede fra rekruttering skaper forutsigbarhet og trygghet for alle involverte. Det er viktig at lærestedene arrangerer kurs for fadderne slik at de er klar over sin rolle under semesterstart. Velferdstinget mener at alle læresteder bør inngå «fadderkontrakter» med sine faddere slik at man vet hva som forventes.

For å bidra til å redusere studentenes alkoholinntak skal det være fokus på arrangementer som er alkoholfokusfrie, faglige og kulturelle. For å øke mengden aktiviteter som har fokus på annet enn alkohol under fadderukene og semesterstart spesielt, er det ønskelig at Kulturstyret prioritere støtte til foreninger som ønsker å arrangere sosiale arrangementer under fadderuken som har et annet primært fokus enn alkoholkonsum.

VELFERDSTINGET I
OSLO OG AKERSHUS

Kommune

Kommunene har ansvaret for utsteding og tilbaketrekking av skjenkebevillinger. Det er viktig at kommunen har fokus på studentpubmiljøet, og krever at det drives av seriøse foreninger. Studentpubene bør ikke være preget av uansvarlig drift, siden dette kan føre til en mindre ansvarsforståelse rundt alkoholserving til studentene.

Nasjonalt

Velferdstinget mener at staten og kommunene skal støtte opp om lokalt studentengasjement, og gi økonomisk støtte til prosjekter som har som mål å redusere studentenes alkoholinntak. Det er også viktig at staten ikke pålegger utdanningsinstitusjonene å foreta strukturelle tiltak uten at studenter er med som beslutningstagere.

Bevisstgjøre og forebygge andre typer rusmidler

Blant studentene som oppgav å ha hatt såkalt «alvorlig risikoadferd» knyttet til alkohol i SHoT-undersøkelsen, hadde halvparten av mennene og 40 prosent av kvinnene også brukt illegale rusmidler. Kombinasjonsbruken indikerer derfor en underliggende avhengighetsproblematikk og tiltak rettet mot å begrense alkoholmisbruk kan derfor også ha effekt på befatningen med illegale rusmidler.

Det er nulltoleranse for bruk av illegale rusmidler og prestasjonsfremmende stoffer i høyere utdanning. Det må jobbes for å skape en holdningsendring som reflekteres i studentmassen. Utdanningsinstitusjonene må ta dette på alvor og jobbe for å avdekke misbruk der det forekommer. Det er viktig at studenter har kunnskap om skadevirkningene ved misbruk av rusmidler, prestasjonsfremmende stoffer og sentralstimulerende preparater.